

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:  
 Egész évre... 16 kor.  
 Negyedévre... 4 "  
 Helyben házhoz hordva:  
 Egész évre... 20 kor.  
 Negyedévre... 5 "  
 Vidékre postán szállítva:  
 Egész évre... 24 kor.  
 Negyedévre... 6 "

## TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

M megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 3.

## Hajsza egy hitvallásért.

Keresztény felebarátom, a ki ujságot járatsz, most kétségtelen bizonyosságát kapod annak, vajjon érdemes-e kezdedbe vened tovább is azt a mindennapos szellemi táplálékot vagy sem?

Tizenkilenc millió keresztény ember van ebben az országban; úgy áll a keresztények arányszáma a nem keresztényekéhez, értve alattuk a zsidókat és szabadkőműveseket, mint a 19 az 1-hez. És mégis azt tapasztalhatjuk az utóbbi napokban, hogy a zsidó-szabadkőműves felekezeti gyűlölködés alapján álló lapok száma úgy aránylik a tisztességes sajtóhoz, mint egy hijján husz az 1-hez. Annyi a talmud alapján szerkesztett lap, mint a hány kereszténynek kellene lennie.

A Barkóczy-ügy valóságos választóviz lett. A lapok vezércikkeiből, a melyeket a Barkóczy-ügyről irtak, kitűnően meg lehet állapítani az illető ujság jellegét.

Van nekünk hirlapunk bőven. Van függetlenségi, darabont, hatvanhetes, szocialista és még egy néhány című és jel-

legű. Van olyan, a mely épp olyan harci tüzzel fujja ma a tárogatón a riadót, mint fujta nem is olyan régen Vésziék füttyölőjén a retirálót. Ez a hirlapi hangzavar most egyszerre uniszono egybeolvadt s a jerikói harsonák összhangján akar országos zsvajt csapni — egy katolikus ember vesztére, a ki meg merete vallani a hitét.

Ebben az egy kérdésben csodálatosan egyetértének. A függetlenségi párt hivatalos lapja, a Budapest keblére öleli Vázsonyi Vilmost és együtt keseregnek ama lovak szomorú sorsa fölött, melyeket az egyházpolitikai heccek alkalmával kifogtak Wekerle kocsijából. Magasra emelt görbe orral szaglászna a reakció után s fenyegetőzve öltik ki harcias nyelvüket — egy katolikus ember ellen, a ki meg merete vallani hitét.

Erről van itt szó, semmi egyébről.

Barkóczy Sándor báró a vallás- és közoktatásügyi minisztérium egyik legkiválóbb, legbuzgóbb hivatalnok. Hivatali kötelességeit pontosan, lelkiismeretesen teljesíti negyed század óta. Képzett, okos fő. Jellem. Igazi férfi, megállja a helyét minden tekintetben. Honnan veszi hát a bátorságot lapjaink nagy része, hogy ennek az embernek eltávolítását követeljék?

Onnan, hogy Barkóczy katolikus ember, a ki meg merete vallani hitét.

Ebben az országban, azt hiszik, mindenkinek szabad vallásához ragaszkodni, csak a katolikusnak nem. Tóth János lehet a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban buzgó református, Molnár Viktor is lehet ugyanott hü lutheránus és szabadkőműves, de már Apponyi katolicizmusa — gyanus! Fölötte gyanus! Barkóczy hitvallása pedig egyenesen fő- és jószágvesztéssel büntetendő.

A logikának ilyen ostoba arculverése igazán csak nálunk eshetik meg.

A hivatalban Barkóczy végzi a dolgát. Hivatalon kívül azt teszi, a mi neki tetszik. Törvénybe, vagy akár az illemben ütköző dolgot nem cselekedett. Azzal, hogy a polgári kötés szavainál nem állott fel azonnal, nem sértett meg senkit, mert hiszen a leginkább érdekelték, a jegyesek, nem találtak viselkedésében semmi sértőt. Különben is a polgári egybekelésnél eskü nincsen, felállani pedig csak az eskünél szokás. Éretlen fecségés, mintha Barkóczy izgatott volna a törvény ellen. Ugyan hogy lehessen izgatni, mikor valaki csöndesen meghuzódik az ülőhelyén?! Izgatott a törvény ellen az a békésmegyei lutheránus lelkész, a ki egyenesen neki támadt Apponyi is-

## „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

## Amerikából.

A chicagói rendőrség tegnap egy lázadót tartóztatott le. A neve Leedom M. Horácius. Az a bűne, hogy föllázadt a soul-kiss divatja ellen.

A coroner nyomban az elfogatás után valatára fogta őt s a bűnös vallott, mint a parancsolat.

— Igaz — mondá a megbánás hangján, ami csak becsületére válik — eltávoztam hazulról, elhagytam a feleségemet s elbujdostam! De kész vagyok rögtön visszatérni a családi tűzhelyhez s megadom magamat, ha a feleségem... Itt elhallgatott a bűnös.

— Nos, mi van a feleségével? — sürgette őt a bíró. — Szóljon.

— Ha a feleségem beéri naponta hat csókkal...

Majd az őszinteség föllobbanó hevétől serkentve, megeredt a nyelve:

— Bizonyára tudja bíró ur, hogy mi az a soul-kiss? Nos hát, amióta ez a »lelki csók« járja, nincs nyugtom. Feleségem értesült a lapokból, hogy egész Newyork lázban ég attól a csóktól, mely negyvenöt másodpercig tart s megesküdt, hogy addig nem nyugszik, míg ezt a re-

kordot legalább is husz másodperccel meg nem javítja. Azóta rajtam gyakorolja a csókot és csókol, csókol, csókol...

— Ez csak arra mutat, hogy szereti a felesége, amit ön azzal hálált meg, hogy a fakép-nél hagyta — jegyzé meg a bíró szemrehányó hangon.

— De ha mindig csókol! Még az ujságot sem olvashatom nyugodtan, ha a munkából fáradtan hazatérek.

— Az ön vétkére nincs mentség. Ön fogva marad; esetleg ezer dollár kaució mellett szabadon ereszttem.

— De hiszen a feleségem már ötven esztendő... ?

— És már két férje volt én előttem...

Kétségtelen, hogy Leedom M. Horáciust csakis e nyomós érvek alapján eresztette szabadon a bíró kaució nélkül. Feleségének pedig be kell érnie napjában hat soul-kisses-szel bírói határozat értelmében.

\*

Egy másik férj még most is a foházban van s még ott fog sinylődni egy jó darab ideig, házastársához nem méltó viselkedése miatt. Ez ugyanis megverte a feleségét, még pedig géppel. Hartz John igen leleményes ember. Mint

aki a munhalli bányákban dolgozik, jól ismeri a gépek kifogyhatatlan jószolgálatát. Így fogamzott meg elméjében egy gépezetnek az eszméje, melynek batása csodálatos. Legalább így mondja maga a föltaláló.

Hartz asszony napról-napra nagy gyakorlatlanságáról tett tanubizonyosságot a főzés mesterségében. Javulást ígért ugyan az urának többször, de bizony Hartzéknál csak ehetetlen volt azután is az étel. Ekkor azután a férj egy mechanikai szerkezethez folyamodott. Egy kereket készített, melynek pántjára sok borszijat alkalmazott. A kereket fogantyúval kellett mozgásba hozni. Egyszerű, de szellemes találmány. Egyik kezével az ember a gépezet elé állítja az asszonyt, a másikkal mozgásba hozza a kereket, mire az asszony rövidesen a legalaposabb leckét nyeri a háztartás tudományából.

Ez a kerék, mely Hartz asszonyra nézve ugyancsak nem jelentette a szerencsekereket, ha mozgásba jött, a szijak kiegyenesedtek s másodpercenként 8—12 ütést mérték az asszonyra. Egy alapos elverés mindössze háromnegy másodpercet vett igénybe. Time is money.

Hartz John azzal okolta meg eljárását, hogy tapasztalat szerint a lecke sokkal maradandóbb, ha veréssel jár. Hartz azt állította, hogy azóta határozottan jobb a konyhája. Csak ott hibázott a férj, — aki igen rendszerető és pontos ember

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság**  
 borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

kolatörvényének s a kinek felekezeti türelmellenségétől izzó, gyűlöletet szóró szavai miatt elfelejtettek lapjaink a türelem nevében felháborodni. De Barkóczy csak azt tette, a mit mindenkinek joga van megtenni. S azért, mert valaki miniszteri tanácsos, csak nincs kezesebb joga, mint másnak?

Szó sincs róla. Az eset azonban arra vall, hogy itt Barkóczynak nem az állása, hanem a vallása szurt szemet. Mindenki vallhatja meggyőződését nyíltan, szabadon; a katolikus hit megvallása még hallgatag is tilos s rögtön a Wekerle kifogott lovait citálják a fejére, okosabb argumentum hiányában.

Botrányt kiabálnak. Az is. Botrány, szégyenletes botrány, hogy Magyarországon üldözni lehet valakit katolikus hite becsületes megvallásáért. Botrány, hogy a sajtó óriási többsége kapható erre a gyűlöletes munkára. De a legnagyobb botrány, hogy ezek a lapok keresztény pénzen tartják fenn magukat és keresztényeknek adják be a maszlagot.

\*

## ORSZÁGGYÜLÉS.

### A képviselőház ülése.

Budapest, ápril 3.

Elnök: *Justh Gyula.*

A mai ülés tíz órakor kezdődött. A múlt ülés jegyzőkönyvét minden megjegyzés nélkül hitelesítik, mire a Nagy Emil-féle házszabály módosítás második szakaszának tárgyalására térnek át.

*Mérey Lajos* előadja módosításait a másod-

dik szakaszhoz. Ezen módosítások a sürgősség kérése és a névszerinti szavazás kérdései körül forognak. Az interpellációk idejére Mérey a meghosszabbított ülés idejéből az utolsó két órát kívánja kitűzni, nehogy a hosszú ülés után még az interpellációkra is külön időt kelljen szánni. Névszerinti szavazást huszan csak az általános vita után kérhetnek abban a kérdésben, hogy a Ház előtt lévő javaslatot a részletes vita alapjául elfogadják-e vagy sem. Minden más esetben csak 100-an kérhetnek névszerinti szavazást. Mérey Lajos ezután még néhány kisebb jelentőségű módosítást ajánl elfogadásra. Az elnöki széklet *Rakovszky István* foglalja el.

*Nagy György:* A katonai kérdések kikapcsolását kívánja a sürgősség alól.

Az elnök: Figyelmezteti, hogy ez a kérdés nem tartozik a napirenden lévő második szakaszhoz.

*Nagy György:* Kéri a Házat, engedje meg neki, hogy a tárgytól eltérhessen.

A Ház ezt nem engedi meg.

*Nagy György:* A nemzet közvéleménye mi mögöttünk van. (Ellentmondás) Majd meglátják a választásoknál.

*Felkiáltások:* Kibuktok Gyurka!

*Nagy György:* Attól nem félünk. Ha kevesen is vagyunk, de elszántak vagyunk. (Derűtség.)

*Bizonny Akos:* Nagy elszántság kell, hogy itt folyton beszélj. (Derűtség.)

*Nagy György:* Nagyobb elszántság kell, mint a többség padjain kuksolni. Könnyebb udvari tanácsosnak lenni, mint itt küzdeni. (Derűtség.)

Az elnök: Az udvari tanácsosság igazán nincsen a második szakaszban. Kéri *Nagy Györgyöt* maradjon a tárgynál, mert kénytelen lesz a szót megvonni.

— hogy feleségét minden harmadik napon egyszer elverette ezzel a gépezettel, noha a verésre gasztronómiai szempontból nem volt semmi szükség. Szinte rendes házi szokásból.

Végre is a dologba beleszóltak a szomszédok is. Fölbiztatták az asszonyt, hogy jelentse föl az urát a rendőrségnél. Hozt *Johnt* letartóztatták. A masinát pedig elkobozták.

Ily szomorú vége lett a legújabb amerikai találmánynak.

\*

A *Broadway Theatre* „Gay White Way” című darabjának előadása közben különös incidens történt, amely érdekelheti azokat a zenekari igazgatókat, akik heves temperamentummal vannak megáldva.

A hősnő éppen a legpatetikusabb románcát, a „Fifty Miles From Boston” című zenei vígjátékot énekelte, miközben *Taub Max* ur, az első kürtös, rémitő hamis hangon csapott bele. Kegyetlen volt ez a hamis hang éppen a hangfogóval tompított hegedűkíséret sóhajtásszerűen lágy hangjai közepette, amelyet a zenekar legnagyobb ambícióval játszott. A kürtös iparkodott ugyan belezőkkenni a rendes kerékvágásba, de rémülete nagyobb volt a jóakarátánál s minél jobban igyekezett, annál hamisabban szólt a kürtje. Szinte már fuldokolt. A közönség rémüldözött. A hősnő abbahagyta az éneket s a hősszerelmes karjába sietve, legalább is tiz taktussal korábban fogott bele a programszerű soul-kissbe. *Paolo Doti*, a vezénylő karmester, méltó haragjában kikapta az egyik zenész kezéből a leghosszabb klarinétot s taktusverés közben két ízben jól fejbeverte vele *Taub Maxot*.

A taktus már megszokta a verést, de a *Taub Max* feje nem. Az istenadta németje a fejére hideg borogatásokban, anyagi és erkölcsi kárára pedig a törvényszéknél keresett orvosságot. Teg-

nap volt a pör tárgyalása a *Jefferson Market* rendőrségi hivatalában.

*Doti* maestro azzal védekezett, hogy ellenállhatatlan kényszer alatt cselekedett.

— A bíró ur — védekezett a karmester — épp azt tette volna, amit én! Olykor kegyetlen hamis hangon fujta, hogy helyemben a bíró ur sem cselekedett volna másképp.

Az egész zenekar a tanuk padján foglalt helyet s tanúságot tett arról, mily tökéletes és dicséretes összhangban van a mesterével. A kürtös nem kettőt, de jóval több ütést érdemelt volna. Alapjában véve ez esetben a fejbeütés törvényszerű volt. A policeman akárhányszor alkalmazza a letartóztatott bűnösrel szemben, hogy beleverje fejébe a törvény erejének tudatát. A rövid rendőrbot akárhányszor fölslegessé teszi a kézi bilincset. A fejbeverés hamarosan észretériti a bűnöst.

Szegény első kürtös hiába mutogatta homloka kék foltjait a bírónak. *Taub Max* telperesből alperes lett.

— Miért fujta hamisan a kürtjét? — kérde tőle szigorú hangon a bíró, aki maga is alighanem a *Broadway Theater* nézőterén foglalt helyet, amikor az a nevezetes zenei büntény megesett.

— Fáj az ajkam! Fájó szájjal nem tudtam a G. hangot indtonálni. Kértem a karmester urat, hogy ne kelljen játszanom, de biz ő nem eresztett haza.

— Nem a szája fáj — dörmögte a kisbögös — hanem tele volt a pocak sörrel!

Pedig a kürtös gyomra ugyancsak sok sört bevesz.

A bíró az enyhítő körülményeket figyelembe véve egy dollár pénzbírságra ítélte a karmestert. Egyetlen egy dollárra; tehát ötven cent minden ütésért.

*Luigi Barzini.*

*Nagy György* folytatja, de ismét el tért a tárgytól.

Az elnök figyelmezteti, hogy ismét eltért a tárgytól.

*Nagy György:* Bocsánatot kérek az elnök ur félreértett. Kérem a figyelmeztetést visszavonni. (Derűtség.) Az elnök pártatlanságát csak úgy őrizheti meg ha egy párt kötelékébe sem tartozik. Ez esetben ő nem korlátozná az elnök jogait semmi irányban. Ezután arról beszél, hogy a szavazásnál tegnap sérelem érte a kisebbséget.

Az elnök: Ezt az inszinuációt nem tűrheti. Utoljára figyelmezteti a szónokot, maradjon a tárgynál, mert ha így folytatja, megvonja tőle a szót.

*Nagy György:* Nehány mondat után öt perc szünetet kér.

Az elnök nem adja meg,

*Molnár Jenő:* Miért nem adja meg?

Az elnök: Az elnök joga. Ebbe senki bele nem szólhat.

*Nagy György:* Hála Istennek még két óra beszéd nékem meg van. Az az öt perc már nem ránt ki a vízből. (Derűtség.)

Az elnök: Eppen mert ismerem képviselő ur nagy beszélő képességét, nem akartam egy percet sem elvonni tőle. (Derűtség.)

*Nagy György* eltér a tárgytól, mire az elnök megvonja tőle a szót.

Az elnök: *Nagy György* képviselő ur beszéde folyamán, mint a gyorsírói jegyzetektől utólag értesült, azt mondotta, hogy a Házban tegnap olyan hangulat volt, hogy még az öt fejevételüket is szó nélkül megszavazták volna. Ezért a kitejézésért most utólag rendreutasítom.

*Farkasházi Zsigmond:* Röviden a házszabályokhoz szól. Az elnök tegnap az indítványokat nem olvastatta fel. Ezt most utólag rekriminálni kellene.

*Kmetty Károly:* *Nagy György*nek válaszol, aki az ő könyvéből idézve megvádolta őt azzal, hogy a képviselői minőségében mást mond, mint amit a katedráról hirdet. Hát ez nem áll. Ő itt is és mindenütt azt követeli, hogy az unjonclétszám megajánlása és kiegészítése tisztára magyar ügy, amely azonban Ausztriát is érdekli.

*Nagy György:* Ezen kijelentés után is fentartja álláspontját.

Az elnök szavazás alá bocsájtja a *Nagy György* által benyújtott indítványokat. A Ház azok kinyomatását és szétosztását nem kívánja.

### Öt perc szünet.

Elnök az ülést újból megnyitja.

*Mezőfi Vilmos:* Módosítást ajánl a második szakaszhoz.

*Mezőffy Vilmos* beszédével az ülés 2 órakor véget ért.

## Barkóczy-ügy és a képviselők.

A keresztény világnézettel ellentétes lapok által oly erősen kiszínezett *Barkóczy-ügyet* tegnap a Ház folyosóján is tárgyalták és ott nagy kalamitásokat is okozott. Ugyanis több függetlenségi képviselő kijelentette, hogy akciót indít *Barkóczy* ellen, melyben követelni fogják *Barkóczynak* eltávolítását. *Szmrecsányi* kijelentette hogy az egész *Barkóczy-ügy* nem egyéb mint a zsidó szabadkőműves maffiának az ország felizgatása. *Barkóczy* nem követett el törvény-

sértést, mert a törvényes kereteken belül járt. Az egész dolgot a zsidó sajtó fujta fel.

Ez az ügy nem a néppárt ügye, de a párt védelmébe kell hogy vegyen mindenkit, aki vallási szabadságának felfogásának követésében megtámadnak. Ez csak mondva csinált alkalom, hogy egy katolikus tisztviselőt kibuktassanak.

Rakovszky beszélt Barkóczy-ügyről ezután a képviselőknek. Nem járja — ugymond, — hogy bajt csinálnak abból, ha valaki lelkiismereti szabadságát keresi. Már pedig mi a lelkiismereti szabadságot az egyházpolitikai harcokban oly nehezen vívtuk ki, nem engedjük elkövetni.

Molnár János mondja ezután. Nem járja amit csináltak. Nem vagyunk már páriák és semmi szín alatt sem tűrjük, hogy Barkóczy-nak egy haja szála is meggömbüljön. Nem tűrjük, hogy a katolikus nemzet jogait elkozzák. Barkóczy-nak kétszeresen joga volt ahhoz, amit tett és ha nem lett volna joga hozzá, mi megszereztük volna hozzá a jogot. Az egész dolog nem egyéb, mint beleavatkozása a katolikusok legelemibb jogaiba a lelkiismereti szabadságba.

A néppárt nagy felháborodással tárgyalja Návay Lajosnak egy nyilatkozatát, melyet egy alkotmánypárti és függetlenségi csoportban tett. Eszerint Barkóczy eljárása tüntetés volt az állam törvényei ellen. Most már nem arról van szó, hogy helyes-e, vagy sem Barkóczy eljárása, hanem hogy megmaradhat-e a középiskolák élén. Minden bizonnyal nem lehet.

Este 6 órakor a néppárt értekezletet tartott, melyen kimondották, hogy a párt semmi szín alatt sem tűri el, hogy Barkóczy-nak ez ügyből bántódása legyen.

Holnap három interpelláció lesz a Házban Bródy Ernő Barkóczy ellen interpellálja a kultuszminisztert. Simonyi Sándor Kapcza anyakönyvvezető ellen interpellálja Andrásyt. Molnár János az összes minisztereket interpellálja és kérdést intéz, hogy hajlandók-e megvédeni a katolikusok lelkiismeretét?

**Apponyi a képviselőházban.** Mint a »Bud. Tud.« jelenti, gróf Apponyi Albert ma délelőtt megjelent a képviselőházban, ahol hosszabb ideig konferált gróf Zichy Aladárral. Kétségkívül a Barkóczy esetről tárgyaltak.

### Támadások Szokoly Tamás ellen.

A Nap szenzációt hajhászó kedve helytelen információk alapján olyan dolgokat publikált Szokoly Tamás országgyűlési képviselő-ről, melyek alapjukban a valóságnak egyáltalán meg nem felelnek.

A meginduló vizsgálat fogja felderíteni, hogy kinek tellett kedve alaptalan rágalommal bemocskolni, talán haszonlesésből egy köztisztviselőben álló egyéniséget.

A »Nap« eme cikkével anyagot szolgáltatott a helyi lapoknak is, melyek azokat leközölték. A képviselő ellen irányuló támadások alapját egy állítólagos feljelentés képezi, melyet Kun János hatvani vasúti altiszt adott volna be Szokoly Tamás ellen az egri királyi ügyészséghez. A dolog a Lévy-féle hagyatékkal áll kapcsolatban, melyből Kun többet remélt volna, mint kapott.

A feljelentésre és a különböző közleményekre meginterjuvultuk Szokoly Tamás képviselőt, aki ennek során a következő nyilatkozatot tette:

— Az ügy érdemében a nyilvánosság számára semmiféle nyilatkozat szükségességét a magam részéről nem érzem, mert ez ügyben

meggyőződésem szerint ügyvédi eljárásom becsületességéhez és tisztességéhez szó sem férhet s így nyugodtan várom az illetékes ügyészség, vagy bíróság döntését.

Egyébként az állítólagos feljelentésről semmiféle hivatalos tudomásom nincs.

A »Nap« ellen az állítólagos feljelentés közlése miatt, valamint azon ismeretlen ellen, ki ezen közleménynek adatait szolgáltatva a büntető feljelentés rágalmozás vétsége miatt az illetékes bírósághoz a holnapi nap folyamán megteszem.

### A rabbik és a katonaság.

A fiatal zsidófiuknak általános szokásuk az, hogy félnek a katonaságtól és minden eszközt felhasználnak arra, hogy megszabadítsák magukat a három éves honvédelemről. A legjobb eszköz erre az, hogy minden négy középiskolát végzett egyén, ha felcsap bochernek és megszerzi a bizonyítványt, akkor mint »rabbi« nem sorozható be. A törvény ezen intézkedésével évenként sokan bujnak ki a katonaság alól. Természetes aztán, hogy ezek a bizonyítványok csak addig jók, míg letelik a katonai előállítási kötelezettség, aztán már a legtöbb sutba veti a papirt és felcsap mondjuk szatócsnak társul a papája mellé.

A törvény eme kedvezménye azonban csak addig terjed ki, a meddig az illető tényleg bocher vagy rabbi. Az esetben, ha az illető még állításköteles korában beszünteti rabbi ténykedését, akkor ő is csak úgy tekintendő, mint minden más hadköteles. A törvénynek azonban csak az első részét szokták igénybe venni, az utóbbiról pedig szeretnek megfélekezni.

A törvények ilyen kijátszásán vesztett rajta most két rabbi (?), akik már-már kint voltak, aki a katonasági kötelezettség alól, mikor gyanusoknak tüntek fel, és megindult a vizsgálat, mely az ő vereségükkel végződött.

Az esetek a következők:

Klein Sámuel köbölkúti lakos hadköteles rabbi bizonyítványának alapján kérte a hadmentességét. Ezt meg is nyerte először. Másodszor azonban már gyanus volt a kérvény, mert úgy szerepelt benne Klein Sámuel, mint a nagykágyai rabbi. A honvédelmi miniszter a kérelemre nem értesítette a folyamodót, hanem elrendelte a bizalmas nyomozat megtartását. A nyomozás alapján aztán kiderült, hogy Nagykágyán nincs is zsidó hitközség, tehát ott nincs is választott rabbi, sőt Klein Sámuel sem létezik. Megállapították azt is, hogy a kérdéses rabbi Köbölkúton lakik és ott a papája mellett aki szatócs, mint cégtárs éldegél.

A rabbi teendőiben pedig a szatócskodás nem szerepelvén Klein Sámuelnek besorozását rendelte el a miniszter.

A második eset még ennél is furcsább.

Katz Jakab, aki szintén félt a katonaságtól, szintén kiakart szabadulni. Katznak azonban még a négy középosztályról szóló bizonyítványa sem volt meg, ez pedig föltétlen szükséges. Katz Jakab mit tett? Eret vágatott a papája zsebén és szerzett egy iskolai bizonyítványt Rimaszombatban.

A hamis bizonyítvány alapján csakhamar megteremtett a rabbiságra jogosító oklevél is és így ki is szabadult volna Katz Jakab,

A dolog azonban nagyon gyanus volt s a honvédelmi miniszter az ügyet a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez tette át a bizonyítvá-

nyok hitelességének megállapítása végett. Így derült ki aztán a bizonyítvány hamis volta, mire a miniszter Katz Jakabnak azonnali besorozását rendelte el. Egyszeremint elrendelte azt is a miniszter, hogy a hamis bizonyítvány használata miatt szigorú vizsgálatot iuditsanak meg s az ítéletet annak idején közöljék vele.

### Előfizetési felhívás.

Nem kell sem térben, sem időben messze menni argumentumért; mindennap hangosabban olvassa ránk a kegyetlen tanulságot: hogy a keresztény társadalom lépésről-lépésre veszti a tért.

Mikor ellenségeink leszoritják furtanggal vagy erőszakoskodással egy-egy emberünket nem az egyeseké: valamennyiünké, az egész keresztény társadalomé az a veszteség.

Megtámadják egyéneiben a keresztény társadalmat, oszlopait ássák alá, hogy az épület romba dőljön és a romok fölött szabad legyen a zsákmányolás — és ezt a munkát tétlenül nézzük.

Lehetséges-e, szabad-e összedugni a kezeket akkor, mikor a házat gyujtogatják fejünkre?

Évek során át figyelmeztetjük közönségünket a fenyegető veszélyre, melyet az új pogányság hoz magával. Ez ellen a szervezett támadás ellen nem véd meg más, csak a szervezett védelem.

Egy táborba gyűjtsön mindnyájunkat a keresztény öntudat!

A keresztény öntudat, a keresztény ébredés lobogóját lengeti lapunk egy évtizedet meghaladó idő óta. Ide gyűjtjük, a mi zászlónk alá azokat, a kiknek még van érzéke ez ország, e társadalom erkölcsi alapjai iránt. Mikor lapunk terjesztését és az előfizetések megújítását kérjük az új negyedév kezdetén, ezt a keresztény lobogót akarjuk erős, győzni képes és győzni akaró sereg élén látni.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

#### Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.  
Negyedévre — — — — 4 «

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.  
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.  
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZANTUL«  
szerkesztősége és kiadóhivatala.

### UJDONSÁGOK.

#### A Magyar Művészet tárlata.

— Képkiallítás a megyeházán. —

A művészet kedvelőinek ritka alkalom kínálkozik most Nagyváradon, hogy megismerkedjék a magyar festők ifjú gárdájának műveivel, akik a Magyar Művészet címe alatt egyesültek. Nagyváradon még nem volt oly nagyszabású képkiallítás, mint aminőt tegnap mutatott be a Magyar Művészet, amelynek élén gr. Vay Péter pápai protanetarius áll.

Több mint 300 szép kép érkezett Nagy-

váradra, amelyet tegnap óriási munkával igyekeztek a megyei székház nagytermében elhelyezni *Honti* Nándor festő művész és *Füredi* Károly ügyvezető.

Ebben a képtömegben nem egy megkapóan sikerült remek festmény biliocseli le a szemlélőt. Képvisele vannak az összes újabb irányzatok s egyik másik festőnek több képe van kiállítva, melyekből bepillantást lehet vetni a művészlélek fejlődésére. Csinos képekkel vannak képviselve egészen új nevek, valóságos gárdája az újabb művészgenerációnak.

A terem nyugati falát, *Honti* Nándor Krisztus képe, az »Utolsó óra« foglalja le. A hatalmas, 13 láb hosszú és 9 láb magas váson kitűnő kompozíciójával, remek kidolgozásával lebilincseli a szemlélőt. Az ifjú művész Amerikában festette remek művét, amelyről az új világban is a legnagyobb elismerés hangján irtak a lapok és a leghíresebb kritikusok. Ez a kép egymagában megérdemléné a kiállítást.

Addig is, míg a kiállítás teljes elrendezése után, részletesen foglalkozunk a nagyszabású tárlat képeivel, feleltjük a kiállító művészek közül a következőket: Fesztai Árpád, Zigán Dezső, Kaczián, Gyulácsy Lajos, Sas Ferenc, Márffy Ödön, Kiss Rezső, Litkey Agost, Cserna Győző, Göcz F., Szigeti Jenő, Vörös Ernő, Glaczkó Oszkár, Márk, Szentmiklósy Zoltán, Rácz Sándor, Berkes Antal, Margattai Pál, Károly, Benkő Ilona, Papp Zsigmond, Szécsi Arnold, Kuszka Géza, Cziffert Nándor, Papp Emil, Papp Gábor stb.

A helyi fiatal művész generáció is képviselve van a kiállításon; Antal Sándor plakettjeivel, Mikes Ödön és Jancsó Jenő több képpel.

Ma, szombaton délután 4 órakor lesz a tárlat ünnepélyes megnyitása. Glatz Antal főispán megnyitó beszédet mond.

A tárlat 10—12 napig lesz nyitva s ez idő alatt több művészi matiné lesz. Vasárnap délelőtt tartják az első művészi matinét.

\* **Vivenot ezredes távozása.** A házi ezred parancsnoka lovag *Vivenot* Oszkár ezredes, értesülésünk szerint, eltávozik jelenlegi állomáshelyéről s nyugalomba vonul. Az ezredes hosszabb idő óta betegeskedik s távozásának oka is ebben keresendő. A helybeli társadalom egyik előkelőségét veszti el benne s bizonyára sokan fogják sajnálattal tudomásul venni e tetterős, minden ízében katona s alig 55 éves férfi távozását, aki bár bécsi születésű volt, katonáskodásának jórészt magyar földön töltötte el s nyelvünket is megtanulta. Gyors karrierjét kiváló képzettségének s meg nem alkuvo jellemének és vasakarátának köszönhette. Szigorú, de igazságos ember volt. Bár nyilvánosan nem igen szerepelt, ennek dacára a helybeli sajtónak még is többször nyílt alkalma személyével foglalkozni s róla mindig az elismerés hangján történt megemlékezés. Ő volt az, aki a mi háziezredünkbe bevitte a humanizmus szellemét s érvényre juttatta a humanizmus alapvető principiumát, hogy minden ember — ember, még ha az közlegény is. A brutalitást kiméletlen szigorával teljesen megszüntette, kiirtotta. — A parancsnoksági teendőket jelenleg *Andrian* Antal alezredes végzi el, ez a szimpatikus, nagytudású katona, aki néhány évvel ezelőtt a műszaki csapattól lett a 37. gyalogezredhez áthelyezve. Megvagyunk róla győződve, hogy humanus gondolkodásával s előzékeny modorával nem csupán az ezred hozzátartozóinak szerete-

tét és becsülését fogja önmaga részére a jövőben is biztosítani, hanem neki is, mint elődjének, főtörvényese leendő, hogy a tisztikar és polgárság közötti jó viszony megőriztessék s az ápoltsassék.

\* **Dús Lászlós és Tóth Márton nyugdíjazása.** Nagyvárad városi tisztijelöltjei bizottsága tegnap délután ülést tartott, *Rimler* Károly polgármester elnöke alatt, amelyen *Bordé* Ferenc, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Stokker* József, *Ragány* János, dr. *Thury* László és dr. *Istvánffy* István voltak jelen. A bizottság *Dús* László volt városi főügyész és *Tóth* Márton volt városi alügyész nyugdíjazásának kérdését tárgyalta. *Dús* László főügyész 1880. júliustól volt a város szolgálatában s így a milleniumi év háromszoros számításával, 30 évi szolgálat után állapították meg a nyugdíját és pedig legutóbbi fizetésének 80 százalékában, 3040 koronában. Mivel ez évben még újabb 15 százalékát szavazták meg a felemelt fizetésnek, ha ezt a miniszter jóváhagyja, a nyugdíjösszeg 3160 korona lenne. *Tóth* Márton alügyész 1884. év óta szolgál s így a milleniumi év háromszoros számításával, 26 évi szolgálatot állapítottak meg és pedig 2016, illetve 2232 koronában. Ezen nyugdíjösszegek megállapításánál a bizottság szorosán ragaszkodott a nyugdíjszabályzathoz. Hogy a törvényhatóság milyen méltányos álláspontra helyezkedik az más dolog s bizonyára elismeréssel lesz a város két régi, buzgó, hűséges tisztviselőjével szemben, akik évtizedeken át oly odaadó buzgalommal szolgálták Nagyvárad városát. A bizottság még *Borbély* György rendőr káplárt nyugdíjazta s részére 23 évi szolgálat után évi 564 korona nyugdíjat állapított meg.

\* **A választókerületek új beosztása.** Az általános választói jognak egy fő része kétségtelenül a választói kerületek beosztása lesz. A revízió keresztülvitele alkalmával a jelenlegi kerületek beosztásai semmiképpen sem maradhatnak meg. Az új kerületek beosztása tárgyában már megkezdődtek az értekezletek. *Gróf* *Andrássy* Gyula belügyminiszter legutóbb értekezletre hívta össze a főispánokat, kiknek nyilatkozatait kérte. *Glaczkó* Antal Biharmegye főispánja szintén megjelent az értekezleten és ott nyilatkozott is Biharmegye kerületeire vonatkozólag. A főispánt e tárgyban tegnap munkatársunk meginterjúvolta, mely alkalommal a következőket mondotta a főispán. »Igen, én tettem nyilatkozatot a kerületek beosztására vonatkozólag, azonban azt most még nem mondhatom meg. En nem azt akarom, hogy ne legyenek nemzetiségi kerületek, hanem azt, hogy ott, ahol nemzetiségiel vannak, ne csupán nemzetiségiel legyenek azok.« A megyében történő új kerületi beosztásokra pedig a következőket mondta a főispán: »A megyében *Beél*, *Belényes* és *Tenke* azok a járások, melyek más beosztást nyernek.«

\* **Gyermeknap.** A gyermeknap második része már kedvezőbb volt mint az első. A tegnapi napon már nem zavarta szét a közönséget a hűvös eső. A liga részéről tegnap a hölgyek közül is többen vonultak ki az urnák mellé, hogy adományokat gyűjthessenek. Az urnákból befolyt jövedelem a következőképp oszlik meg. Első nap befolyt a 17 urnából: A barátok templománál 141 kor. 61 fill; a *Széchenyi-téren* 174 K 36 f; a *Teleki-utcai* ref. templomnál 24 K 97 f; a katonavárosi gyógyszertárnál 43 K 40 f; a régi gyógyszertárnál 148 K; a színház előtt 196 K 35 f; a *Royal* előtt 175 K 51 f; az olasz-i kishidőnél 215 K 67 f; a vasuti pályaudvarnál 147 K 26 f; a *Szent László-téri* kishidőnél 87 K 72

f; a *Kerti* utcán 106 K 56 f; a *Vámház-utcán* 33 K; az *Oroszlán* gyógyszertárnál 43 K; a *Nagy-piac* és *Zöldfa-utca* sarkán 60 K; *Szt. László-tér* és *Zöldfa-utca* sarkán 78 K; a *Nagyteleki-utca* sarkán 80 K; a *Kereskedelmi Csarnok* előtt 90 korona. A második napon: A barátok templománál 103 K 45 f; a *Széchenyi-téren* 130 K 47 f; a *Teleki-utcán* a református templomnál 16 K 31 f; a katonavárosi gyógyszertárnál 13 K 82 f; a régi gyógyszertárnál 92 K; a színház előtt 212 K 20 f; a *Royal* előtt 51 K; az olasz-i kishidőnél 176 K; a vasuti pályaudvarnál 102 K 60 f; a *Szent László-téri* kishidőnél 94 K; *Kerti* utcán 50 K 70 f; *Vám-utcán* 51 K 30 f; az *Oroszlán* gyógyszertár előtt 30 K; a *Nagy-piac* és *Zöldfa-utca* sarkán 90 K; *Szent László-tér* és *Zöldfa-utca* sarkán 51 K; *Nagyteleki-utcán* 77 K 66 f; *Kereskedelmi Csarnok* előtt 30 K. Ezenkívül adakoztak a *Réti* takaréki 10 kor., a *Kurländer* cég 20 koronát, a *Szilágyi Dezső* utcai elemi iskola 16 koronát. A tegnapi nap bevetele 1373 koronát tesz ki.

\* **Lapkiadókat érdeklődő ítélet.** Eddig általános volt az a felfogás, hogy aki nem rendel meg valami lapot, vagy nem kívánta, hogy az neki az előfizetés lejárása után is küldessék, nem is tartozik érte megfizetni. A legfőbb bíróság azonban másképp hozta meg a határozatát és kimondotta, hogy igenis mindenki, ki valamely ujságot huzamosabb ideig elfogad a kézbesítő postától, érte fizetni is tartozik. Csak akkor, ha a példányokat felbontatlanul és felvágatlanul, hiány nélkül visszatudja adni a bíróság előtt, akkor nem kötelezhető fizetésre, de a kiadott bélyeget köteles megtéríteni az ujság kiadónak. Ezen legfelsőbb bírói határozat következtében most a kiadók tömegesen ügyvédnek adják át hátrálékosaik címét és számláját. Kimondotta a bíróság azt is, hogy a lapok pereiben az a város illetékes bírói szék, hol az ujságot nyomják és postára teszik, tekintet nélkül arra, hol lakik az adós. Végrehajtás esetén azonban az ottani járásbíró jár el. — »Mert — mondja indokolásában a határozat — ujságot ép úgy írásban kell lerendelni, mint ahogy levélben megrendelik. A fizetés elmulasztása lehet felejtésből is.«

\* **A 13 ik gyógyszertárért.** *Koricsánszky* László okleveles gyógyszerész, jelenleg széplaki gyógyszertár vezető, folyamodott a nagyváradai tizenharmadik gyógyszertár jogáért.

\* **Vilmos császár és a jubileum.** *Vilmos* császár június 10 én érkezik Bécsbe, hogy *Ferencz* József király 60 éves császári jubileuma alkalmából üdvözölje. Ugyanekkor Bécsben lesz a legtöbb német szövetséges fejedelem is. *Vilmos* nagy súlyt vet erre a közös óvációra s rábirta a királyt, hogy ehhez hozzájáruljon.

\* **Az élesdi sorozás.** Az élesdi járásban hétfőn vette kezdetét a sorozás s holnap délelőtt fog véget érni. A sorozás jó eredményt ért eddig. Az első napon besoroztak 59 hadkötelet, a másodikikon 50-et, a harmadikon 39-et, a negyediken 49-et és tegnap 42-öt. Az eddigi adatok szerint az élesdi sorozás eredménye második helyen áll a megyében. A sorozáson *Miskolczy* *Ferenc* dr. alispán szerepel mint elnök, aki ma fog visszaérkezni Nagyváradra.

\* **Terjed a trachoma.** *Bagamér* községében még mindég nem apad a trachoma betegek száma. Dacára a leggondosabb kezelésnek is a betegséget még nem lehetett megakadályozni terjedésében. A betegek ugyanis mind igen elhanyagolt stádiumában vannak a betegségnek s így gyors eredményt nem is lehet elérni. A régi 31 beteg száma újabbán nyolccal szaporodott. Jelenleg 39 ember van

trachomában. Az új betegülések fertőzés folytán fordultak elő. Ezeket különben már az általános vizsgálat alkalmával gyanúsoknak találták az orvosok.

\* **Mikor lesz a sorozás.** Nagyváradi város, mint sorozó járás részéről közhírré teszem, miszerint az idei ujoncozás a folyó évi április 27., 28., 29., 30. napján, mindenkor reggel 8 órakor kezdőleg az újvárosi tűzoltólaktanya épületében és pedig akként tartatik meg, hogy április hó 27-én az 1887. évi születési és nagyváradi illetőségű I. korosztályba összeirt, az állítási lajstromokban 1—260. sorsszámmal jegyzett hadkötelesek, valamint az A) és B) lajstromba felvett hadkötelesek, április hó 28-án az I. korosztályban 260-tól 329 sorsszámmal felvettek, valamint a pótsorsszámmal bírók, ugyszintén az 1886. évi születési és nagyváradi illetőségű összes II. korosztályú hadkötelesek, — április hó 29-én az 1885. évi születési és nagyváradi illetőségű III-ik korosztályban összeirt hadkötelesek, továbbá az I-ső és II-ik korosztályból igazoltan elmaradtak, vagy kényszer uton elővezetett és a Nagyváradon állítási engedélyt nyert II-ik és III-ik korosztályú idegen illetőségű állításkötelesek fognak sor alá állíttatni. Felhívom ennélfogva az érdekelt hadköteleseket és a netáni kedvezmény iránt emelt igényükre tekintetbe vehető férfi rokonokat, hogy a jelzett helyen és időben a törvényes következmények terhe alatt mulhatatlanul megjelenjenek, valamint figyelmeztetem az állításköteleseket arra nézve is, hogy a Vdt. 25—29. és 31—34. §-ában megjelölt egyévi önkéntesi, továbbá a papokat és papjelölteket, tanítókat és tanítójelölteket, öröklött mezőgazdasági birtokosokat és a családfejtartókat megillető póttartaléki kedvezmény iránti igényüket idejében jelentsék be, vagy igazolványaikat a sorozáskor magukkal hozzák, azok pedig, kik a fent elősorolt póttartaléki kedvezmény iránt folyamodnak, de egyévi önkéntességi kedvezményhez is igényük van: arra figyelmeztetem, hogy bejelentett kedvezményük netaláni elutasítása esetében az egyévi önkéntesi szolgálat kedvezményére való igényüket a fősorozás alkalmával érvényesíthetik. Megjegyzem végül, hogy az állítási és egyáltalában a Védőtörvényből folyó minden kötelezettségnek elmulasztására nézve ezen felhívás, vagy a törvény nem tudása mentséget nem képezhet. Nagyváradi, 1908. március hó 26-án. *Darvassy Lajos* katonai tanácsos.

\* **A tűzoltóság szervezése.** A tűzoltóintézmény nagyon mostohagyermek Nagyváradi városának. Mintha csak azt várná a városi tanács, hogy valami nagyobb katasztrófa történjék s azután kapkodjunk. Mezey Mihály tűzoltóparancsnok már két év óta sürgeti a tűzoltóintézmény rendezését s egy hivatalos tűzoltóparancsnoki állás rendszeresítését, de minden eredmény nélkül. Most azután kiállította Mezey Mihály városi tanácsról a szegénységi bizonyítványt tegnapi beadványában. Hivatkozással többszöri eredménytelen beadványára, bejelenti, hogy tovább már nem várhatnak, s a várost nem tehetik ki a veszedelemnek, elhatározták a tűzoltóság újjászervezését; megkezdik a kioktatást s parancsnokokat választanak.

\* **Pecze-utca járdája.** Márkus Bernát és a többi pecze-utcai lakosok kérvényt adtak be a városhoz, amelyben kérik, hogy Pecze-utca járdáját még az 1908. évi kövezési program keretében beton vagy lapos kockakövel burkoltassák ki.

\* **A piromania áldozata.** Borzalmas módon lelte halálát Beéiben egy idős nő. Mint tudósítónk jelenti, özv. Jankó Antalné 86 éves asszony az ottani gőzmalom molnárjának édesanyja tegnap éjjel egyedül maradt szobájában és ez alatt ruhája valahogyan tüzet fogott s oly súlyos égési sebeket ejtett az asszonyon, hogy ezekbe behalt. — A tűz keletkezésének

okát, mely az asszony halálát idézte elő, még tisztán nem lehetett megállapítani. Egyik hírszerint a cseléd tüzet rakott a kályhába, s onnan szikra pattant volna ki, s ettől keletkezett volna a tűz. A másik és inkább valószínű értesülés szerint a nő piromaniának lett az áldozata. Emellett bizonyít az is, hogy mintegy két héttel ezelőtt mikor szintén egyedül maradt az idős nő, a szobájában összeszedte az ágyneműket s azokat meggyújtotta s maga pedig gyönyörködött a keletkező tűzön. Akkor észrevették a borzalmas dolgot és még idejekorán sikerült megmenteni. Most azonban senki sem volt közelében. A körülményekből következtetve most is hasonlóképen járt el Jankóné, mert összegegett testén ruha nem volt. Valószínű, hogy azt is a tűzbe dobta. A szerencsétlenséget elsőnek a fia vette észre, azonban már segíteni nem tudott. Az esetről jelentést tettek az ügyészségnek, mely megadta a temetési engedélyt, azonban elrendelte a további vizsgálatot, mely hivatva lesz megállapítani a valót.

\* **Münchenből Belgrádba.** A magyar földművelésügyi minisztérium müncheni szak tudósítóját, az országszerte ismert gazdasági szakíró: *Leitgeb Imrét*, a magyar kormány Belgrádba helyezte át.

\* **A zeneiskola hangversenye.** A nagyváradi zenekedvelők egyesülete által létesített és fentartott nyilvános zeneiskola folyó hó 5-én, vasárnap délután 4 órakor tartja ezidei második hangversenyét az egyesület helyiségében (Nagypiac téren, polg. fiúiskola II. em. 31. ajtó.) Belépti díj felnőtteknek 60, gyermekeknek 40 fillér. A hangverseny műsora a következő:

1. Hoffman: Két előadó darab hegedűre, zongorakísérettel előadja: Grünfeld Ernő előkészítő.
2. Lichner: Előadó darab, zongorára előadja Szirmay Géza I. oszt.
3. Mazas: Duo hegedűre és zongorára, hegedűn előadja Steiner József I. oszt.
4. Köhler: »Keringő«, zongorán előadja Kalenda Boriska.
5. Auber: Abránd »Aportici-i néma« c. operából, zongora kísérettel hegedűn előadja Sávör György II. o.
6. Gurlitt: Két darab, zongorán előadja Rácz Rózsi II. o.
7. Mozart: Nyitány »A varázstüvel« c. operához, előadja I. hegedűn Mazalik József, II. hegedűn László József, kis bőgőn Mazalik Ernő, nagy bőgőn Mazalik Alfréd, fuvolán Mazalik Győző, zongorán Mazalik Gabriella.

\* **Öngyilkosság.** Ermihályfalváról jelenti tudósítónk, hogy ott Réder József 73 éves ember tegnap felakasztotta magát. A szerencsétlen ember tüdővészben szenvedett, melyből tudta, hogy sohasem fog kigyógyulni és azért követte el tettét.

\* **Az Edison színház új műsora.** A korzó népszerű, elegáns mozijában, az Edison színházban tegnap ismét új műsor került bemutatásra állandóan zsufolt házak előtt. A premier közönsége rendkívül nagy tetszéssel fogadta az utólréhetetlenül szép képeket, amelyek közül nem egy okozott szenzációs meglepetést. Ma, szombaton délután 3 órakor gyermekelőadás lesz. A rendező előadás d. u. 6 órakor kezdődik, s mindegyik előadásban az új műsor képei kerülnek a közönség elé.

\* **Bosnyákok Nagyváradon.** Érdekes jövevények népesítették be tegnap reggel a pályaudvar környékét. Boszniából érkezett valamely 100—150 piros teszes, délceg, napbarnított hívője Mohamednek, akik a délelőtti folyamán ott vertek tanyát az állomási épület környékén. Az érdekes trüppöt, amelynek regeteg bámolója akadt, délelőtti vonaton szállították Kolozsvárra, ahol egy új vágány

építési munkálataihoz szerződtette őket az üzletvezetőség.

\* **Névmagyarosítás.** Berger Kati nagyváradi lakos vezetéknévét »Biró«-ra változtatta.

x **MOLNAR H.** Bemer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea sütemény kapható. Telefon 395.

## SZÍNHÁZ.

### Heti műsor.

Szombat: Aranykakas.  
Vasárnap d. u.: Tündérszeretem. Este: Cigánybáró.

**Az aranyhid.** Ma, szombat este az Aranyhid kerül színre. Színészeink kiváló összjátékot produkálnak ebben a darabban. E. Kovács Mariska, Hevesi Gusztai, Tóth Elek, Krasznay adják a vezető szerepeket.

**A vasárnapi előadások.** Két tiszta magyar levegőjű és pompás muzsikájú daljáték kerül előadásra vasárnap a színházban. Délután Martos és Huszka mesés stílusú és mesés pompával kiállított darabja, a csupa poézis Tündérszeretem, este pedig Károlyi Leonával, a nagy népszerűségű primadonnával a főszerepben, a Cigánybáró, amelynek pompás szövege Jókai mesteri tollát dicséri, a zenéjét pedig a híres keringőkirály, Strausz irta. A többi szerep elsőrendű színészek kezében van.

## ÁVIRATOK.

### Elfogott anarchisták.

**Debrecen,** ápr. 3. Hajduszovát községében tegnap a csendőrök letartóztattak két embert, akik magukat kőtaragóknak adták ki. A két ember, névszerint Mesoszánti Liugi és Fagianó Brunó. Megmotoztatásuk alkalmával két revolvert és két tört találtak náluk. Megállapították azt is, hogy a két elfogott ember anarchista, kiket a budapesti rendőrség régen keres. Az anarchistákat Budapestre kísérték.

### A német császár utja.

**Budapest,** ápr. 3. A német császár Korfilból egyenesen Berlinbe utazik s május 10-én több napra megfogja látogatni Fürstenberg herceget Duna-Eschingenben, ahol fajdkakas-vadászat lesz.

## Igazságszolgáltatás.

### Mit tárgyal az esküdtszék.

A nagyváradi kir. törvényszék esküdtszékének az április havi ülészakban a következő ügyek tárgyalásával fog foglalkozni:

Április 21—22. *Mikó József* és társa. Halált okozó súlyos testisértés vétsége.

Ápr. 23. *Ferenczy József*. Nyomtatvány utján elkövetett rágalmasz.

Április 24—25. *Szekely Béla*. Nyomtatvány utján elkövetett rágalmasz.

Április 27. *Fried Mór*. Hatóság előtti rágalmasz vétsége.

Április 29. *Katona Imre*. Becsületsértés vétsége.

Április 30. *Horváth Gusztáv*. Nyomtatvány utján elkövetett becsületsértés.

Május 1—2. *Zigris Alexa*. Rágalmazás vétsége.

**A mulatság vége.** A múlt év novemberében Szabó Ferenc és idős Gál Márton, a nagyváradi pályaudvaron alkalmazott napszámosok, duhaj jókedvvel mulattak a Grósz-féle pálinkamérésben. A mily mértékben ürültek a palackok, olyan mértékben nőtt a jókedv, aminek a vége az lett, hogy összeszólkóztak. Már a korcsmából haraggal mentek el, az uton pedig még jobban kiélesedett a nézeteltérés, amit Szabó legjobban úgy gondolt elsimitani hogy egy csákánnyel hatalmasan főbekólintotta a nézetváltoztatásra sehogysem kapacitálható Gált, valamint védelmére siető fiát is. A nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága Millye Gyula elnöke alatt tartott tárgyalásán a részegségével védekező vádlottat Vastag alügyész vádbeszéde után súlyos testi sértés vétsége miatt két havi fogház fő és 20 korona mellékbüntetésre ítélte, [valamint kötelező a gyógyítási költségek megtérítésére is. Az ítélet jogerős.

## KÖZGAZDASÁG.

### Értéktőzsde.

— Délután 4 órákor. —

**Budapest, ápril. 3.**

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közúti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

### A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órákor. —

**Budapest, ápril. 3.**

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

### Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápril. 3.	
Magyar arany járadék 4 száz.	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	92.—
Magyar koronajáradék	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	140.—
Osztrák járadék papírban	91.57
Osztrák járadék ezüstben	96.50
Osztrák járadék aranyban	113.75
Osztrák korona járadék	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	693.50
20 frankos (Napoleon) —	19.20

**Szőlősgazdák közgyűlése.** A »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé»-nek közgyűlése folyó hó 5 én délelőtt 11 órákor (vasárnap) tartja Budapesten a »Köztelek» üléstermében (IX. Köztelek-u. 8. II.) IV. rendes évi közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvi hitelesítő és a szavazatszedő bizottság kiküldése. 3. A számvizsgáló bizottságba 5 tag választása a f. évre. 4. Igazgató választmány jelentése az egye-

sület 1907. évi működéséről. 5. A számvizsgáló bizottság jelentése. 6. 1908. évi költségvetés megállapítása. 7. Az alapszabályok 15. §-ának módosítása, mely közgyűlés időpontjának megváltoztatását célozza. 8. A jégbiztosításnak kérdése, különös tekintettel a hazai szőlőművelésre. Előadja *Rubinek Gyula*, az »O. M. G. E.» igazgatója. 9. A »K. Sz. O. F.» tagjainak az igazgató választmány utján a közgyűlés elé terjesztett és írásba foglalt beadványai.

**A sarkadi vásárok száma.** Sarkad község már régebben kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a jelenlegi országos vásárok számát még kettővel emelje fel. A miniszter nem látta szükségét tennifogadni a kérelem teljesítésének és ezért azt el is utasította.

## NYILTÉR.

Hartstein Gizella

és

Jakobovits Cella

ajánlják a legujab bécsi és párisi kalapkülönlegességeiket.

Nagyvárad, —

Színház-utca 4. sz.

Kalap átalakítások eltogadtatnak.

REGÉNYCSARNOK.

## TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(35)

Truyn, ki még a kocsihoz lekisérte Sterzl igen hosszú képet vágott; ő és Klinger tábornok nagy nyugtalansággal figyeltek Sempály magatartására. Mindketten ismerték lobbanékony, a percnyi benyomások iránt érzékeny természetét. De ha Truyn eddig még nem tudta rászanni magát, hogy Sempályt figyelmeztesse, azért történt, mert előre látta, hogy ezzel, a nélkül, hogy valami célhoz jutna, csak még jobban ingerelné Sempályt; s ha a tábornok szinte nem bírt ráfanyalodni, hogy a vak Sterzl szemérlő a hályogot lebontsa, a meg azért volt, mert megrögzött ellenszenvvel viseltetett a kellemetlen szerep iránt, olyanba avatkozni, a mi nem tartozott reá. A gyöngédtelenségek elkövetése miatti félelem tudvalevőleg a gyávaság egyetlen módja, mely a nagyvilágban érdemnek tekintetik.

XVII.

Hushagyó kedd van.

A legnyomorultabb jármű gebája is legalább egy papírrózsát visel ma füle mögött, bár

az egylovasok a farsangi órák alatt páriáknak tekintetnek s a corsón járnak szigorúan tiltva van. A kétlovasok virágfüzerekkel díszlenek s a lovak homlokán tarka toll-forgó látható. A Piazza di Spagnán csak úgy hemzseg a sok virág- és confetti-árus, valamint a világ minden részéből összesereglett idegen, ki amazokkal erélyesen kufárcodik.

Ezrével állnak a kosarak ibolyával, rózsával, violával és szinte ezrével a kosarak leírhatatlan színű és minőségű, zöldesszürke dudvacsokrokkal, afféle farsangi munitio, mely már három napi szolgálatot tett és semmihez e földön nem hasonlítható annyi igazsággal, mint ama szalmacsutkákhöz, melyekkel nálunk, ott-hon a padlót szokás surolni.

A kaláris- és teknőc-ékszer-árusok minden oldalról siketítő zajjal kiabálják rendes mondókájukat: »Vegyenek, vegyenek, e carnevale!» és a kis mellék-utcákban — mert a főutcákról ma kiszorult a nyomor — még sűrűbben tolonganak a koldusok a járókelők körül, egyre elsopánkodva a stereotyp panaszt: »muojo di fame.»

A korsó ma utoljára tündököl pompás farsangi mezében. Minden tornác körül tarka-barka foszlány lebeg, számos tribün állított fel mindenfelé s az ablakok festőileg vannak drapierozva, színes kartonnal, vagy arannyal átszótt brokáttal.

Csütörtökön, szombaton és hétfőn Zinka Gabriellával és Truyn gróffal fáradhatatlanul tel s alá kocsikáztak a corsón s minden ismerősüknek s idegeneknek nem kevésbé, virágokat dobtak kocsijokba. Ma azonban rászánták magukat, hogy csak a Vulpini palota egy ablakából fogják élvezni a tarka, élénk képet, miután vége felé a római Karneval kissé viharos természetűvé szokott válni.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

**Dr. VUCSKICS GYULA.**

### Szóbeli árlejtés.

Néhai **Széles Lajos** hagyatékához tartozó s Nagyváradon, Körözs-utcán a/716 sz. a. található ház és összes felszerelési, nemkülönben a timár üzlet folytatásához szükséges gépek, felszerelések, valamint szerszámok **folyó évi április hó 13-án** délután 3 órákor dr. Fleischer Lajos ügyvédi irodájában szóbeli árlejtés után eladatnak. Ajánlat tehető együttesen az ingatlan és timár-felszerelésre, vagy külön-külön.

A felszámoló bizottság fentartja a jogát, hogy az ajánlatok elfogadása tekintetében rövid határidőn belül döntsön. Egyéb információ alólirotnál nyerhető.

**Dr. Kabos Béla**

felsz. biz. tag.

# Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

**!! Kedvező fizetési feltételek !!**

# Saját érdeke

minden hölgynek, hogy

tavaszi ujdonságainkat

női ruhaszövetek, selymek, delinek és mosóárúkbán, ugyszintén tavaszi női felöltők és taft kabátokban megtekintse.

Szebbet, jobbat, divatosabbat

sehol olcsóbban nem kap

mint nálunk.

**Két nagy csődtömegből**

került 2500 méter gypju delin à 50 kr., valódi Koechlin-féle levartimok à 42 kr., **1000 méter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól, 1650 méter szines és tekete taft 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles taft filhr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.**

Struc boák, selyem alsók, japán övek

**27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.**

**Vászon és asztalneműekben**

a régi elismert **szolid minőségek és áruk.**

Nagybecsü pártfogást kérünk:

# Wallerstein

# Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

**!! Kedvező fizetési feltételek !!**

**Olcsó bevásárlási forrás!!**

## ÜVEG- és PORCELLÁN árukban

# SZICHTA TIVADAR üvegkereskedésében

**KOSSUTH-UTCA 2. szám (volt Blum-féle üzlet.)**

Nagy raktár asztali, teás, kávé és mindennemű **üveggészletekben**, függő- és asztali **lámpákban**. Különböző **disztárgyak** és **alpacca evőeszközökben**. Elvállaltatnak **képek keretezésre** és minden más **üveges munkák olcsó árban**. — Csődtömegektől átvett áruk minden elfogadható árban. **Nagy raktár táblaüvegben.**

## Nagyvárad város

# VILLAMOS MŰVE

**Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.**

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a **Wolfram lámpát** melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

**Sima izzólámpa dbja 72 fillér,** tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek**, fényképek és **izzólámpák**, ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

**Csillárok, izzólámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy **csillir-raktárunkat** megtekintésre ajánljuk. Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motortokat** 1. léőről 12 léőről minden nagyságban.

**Elvállaljuk** és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

**Költségvetsek ingyen.**

Telefon szám 514. Főszerező telefonja 55. sz.

**Egész éjjel ügyeletes szolgálat.**

## MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

# SZÉNNAV-MŰVEK

**ujjonnan berendezve** kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

## SZÉNNAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **össze nem tévesztendő** mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. **Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!**

## buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

**egész és félliteres üvegekben.**

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

**Elsőrendű asztali víz!**

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1-200

**Muschong-buziásfürdői szénavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.**

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

**Ügyes helyi képviselők kerestetnek.**




## Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742. ————— Telefon 742

**Hitelt nyújt** váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

**Elfogad betéteket**

**5%**

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta **Selfmen-féle takarékperselyeit**, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztosító intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet, mint szövetkezet vezérképviselőjét.

Cheque számla szám 21.261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.

## Hirdetmény.

A kamarai székházban  
a souterrain

**helyiség**

az I. és II. minden órán, a III-ik  
a folyó évi május hó 1-re

**kiadó.**

Értekezni lehet a kamarai titkári hivatalban.

Kelemen Béla  
**könyvkötészete**

NAGYVÁRAD,  
Nagypiac-tér,  
(Andrényi-palota.)

## Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagydemü közönséget, hogy saját

**kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük**  
és azt a mai naptól kezdve

**Pelleyné és**  
**Schmidt**

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

**Pelleyné és Schmidt**

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Magyar királyi államvasutak.

75771—08 szám.

## Pályázati hirdetmény

darabos-, kocka- vagy diószén szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1908. évre 52100. 1909 és 1910 évekre évenként 62100 tonna darabos, kocka vagy diószén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az egykoronás magyar okmánybéllyel ellátott és lepecsételt ajánlatok 1908 április hó 22-ig betetjesztendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 ózáig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részleies feltételek ugyszintén az általános és különleges szállítási feltételek, a magyar királyi államvasutak anyag és leltárberendezési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73 sz. II. emelet 45 ajtó) valamint miuden üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta útján is megrendelhetők, megjegyezvén hogy a különleges szállítási feltételekért pedig 50 fill. fizetendő.

A feltételeknek posta útján való küldése esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Budapest, 1908. március havában.

**Az igazgatóság.**

(Utánnomás nem díjaztatik.)

**Legjobbak**  
a  
**Moskovits**  
czipők.  
Kossuth-utca 5.

24

## Fürdő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **i. hó 4-től** kezdve a

**Püspök-fürdő**

**összes fürdői rendelkezésre állanak.**

**A kccsi minden vonat érkeztenél, várja a n. é. közönséget és díjtalanul szállítja egészen a fürdőig.**

Teljes tisztelettel

**Kernáts János,**  
fürdő-bérlő.